

tilstede hos Nogen. Det andet Punkt, jeg vil omtale, er en Bemærkning af hele Udvalget, som findes paa Side 68 i den omdelte Betænkning angaaende Vaisenhusets Forhold. Jeg skal blot udtale, at denne Bemærkning er en mangeaarig Gjenganger. Jeg nærer det Haab, at den høitæredede Minister vil skjænke dette Forhold en noget nærmere Overveielse, og det turde være sikkert, at denne Anstalt ikke gjør den almindelige Nytte for Landet, som Oprindelsen af dens Midler maatte berettigede til at vente.

Winther: Det ærede Thing vil erindre, at der i den senere Tid har været en stor Benaægtelse blandt Lærerstanden i Danmark angaaende en Forbedring i dens Lønninger, og det har ogsaa fra alle Sider været erkjendt, at der var Grund til at opfylde de Ønsker, som ere yttrede i saa Henseende. Derimod har der været deelte Meninger om, hvorvidt man kunde gaa ind paa at yde en Forhøielse af Lønningen uden i Forbindelse med en Skolereform i det Hele, og dette har havt en saa stor Vægt for det ærede Udvalgs Flertal, at det, skjøndt det deler den Anskuelse, at der i og for sig kunde være Anledning til at komme Almueskolelæreren til Hjælp, dog ikke har villet stille et Forslag derom paa Finantsloven, hvor denne Sag omhandles i Betænkningens § 26, og navnlig har det der ansøgt, at den ærede Undervisningsminister ikke har troet at kunne tage mod et Forslag, som det havde paatænkt at opstille. Jeg skal nu tillade mig at henvise til det Endringsforslag, som jeg har tilladt mig at stille under § 21, IV., om ikke at give et Lønnings-tillæg i Almindelighed, ikke at give et Tillæg, der paa nogen Maade kunde komme til at præjudicere Spørgsmaalet om en Skolereform, men kun om at der maatte af Statskassen ekstraordinært gives et Tilskud, hvorved Ministeren efter Overenskomst med vedkommende Skoleraad kunde sættes i Stand til, hvor fornødent fandtes, at give strax et Lønnings-tillæg til de lavest lønede Lærere. Jeg skal tillade mig at gjentagde i Thingets Grindring, at der forud for Loven af 1856 om Skolevesenet var et lignende Tilfælde for her i Salen, idet jeg dengang tillod mig at foreslaa, at der skulde gives et ekstraordinært Tilskud af 100,000 Rb. for at forbedre Landsbylærernes Lønning. Det blev dengang modtaget med megen Uvillie fra en vis Side her i Salen, men det skal jeg ikke dvæle ved, Resultatet deraf blev, at Ministeren tog Sagen i sin Haand og lovede at virke for, at der kunde komme en Reform i Skolevesenet, hoorned der kunde følge en Forbedring i Skolelærernes Løn, og det er det, som ogsaa skete ved Loven af 1856. Jeg skal først tilføie et Par Bemærkninger angaaende Bessaffenheden af det Forslag, jeg har stillet. Jeg har foreslaaet, at der skulde tilføies en ny Post, der skulde gaa ud paa det, jeg tillod mig at nævne; men de to foregaaende Poster staa

i Forhold til Øvelse af Hartkornet, hvilket derimod ikke skulde være Tilfældet med denne Post. Det forekommer mig, at Stillingen i Diebliffet er en saadan, at der fra Statens Side kan gøres et ekstraordinært Skridt, uden at man paany skal bebyrde Hartkornet, naar det skete paa den Maade, som her er foreslaaet; og da det synes, at Alle saa at sig ere villige til at gjøre Noget for Skolelærerne, og navnlig for de af dem, der ere daarligst lønede, saa synes det mig, at der ikke for Ministeren kunde være nogen Betænknelighed ved at tage imod dette Forslag. Jeg har ikke hørt nogen Anledning eller Leilighed til at tale med den ærede Minister om Forslaget, og veed altsaa ikke, hvorledes han stiller sig til det, men det forekommer mig, at det ikke fra nogensomhelst Side kommer i Strid med de Udtalelser, der findes i Udvalgets Betænkning, og heller ikke præjudicerer det Skolereformen. Der er ikke gjort noget Paalæg om, at Nogen skal have noget Bestemt; det Hele er stillet hen til Overveielse mellem Skoleraadene og Ministeren, saaledes at der kan kommes til Hjælp. Nu er der ganske vist gjort opmærksom paa, at Skolefonden har en Forpligtelse til ogsaa at komme de fattigere Kommuner til Hjælp i et Tilfælde af denne Art; men dette vilde dog ikke kunne udføres, uden at der igjen skulde lægges en Byrde paa Hartkornet, og det er for at undgaa dette, at jeg har tilladt mig at foreslaa denne Sum, der ikke er noget Betydeligt i Forhold til Antallet af de Mand og deres Lønnings Ringhed, som dette vedkommer. Naar man ser, at der i den senere Tid haves Banstykkelighed ved at faae Skolelærerembeder besatte med de bedste Kræfter, saa forekommer det mig, at dette ogsaa for Staten er et Anliggende, som ikke bør undgaa dens Opmærksomhed, men at der bør gøres noget Overordentligt for det. Da nu Gjennemførelsen af en Skolereform kan tage lang Tid, er det altsaa rigtigt, synes det mig, at man ikke lader et saa nødvendigt Krav staa uopfyldt hen efter en saadan i det Fjerne liggende Udsigt til en Skolereform i det Hele. Jeg paaskjønner ogsaa, at den ærede Minister, efter hvad der er kommet til offentlig Kundskab, forsøger paa at faae Kommunerne til at give deres Lærere en passende Løn, en saadan, som kan fordes af dem i Genhødt til den gjældende Almueskolelov; men dette vil dog efter min Opfattelse ikke være tilstrækkeligt, eller i ethvert Fald vil det paa flere Steder kunne komme til at tynde haardere paa Kommunerne, end Ret er for et Forhold som dette, saa længe det staaar tillige som en Statsfog. Dersom man overlod Almueskolevesenet til Kommunerne alene, blot at Staten havde sit Tilsyn med, at der blev givet den i Grundloven bestemte mindste Undervisning til alle Børn i Landet, saa skulde jeg ikke være den, der vilde foreslaa, at Statskassen skulde give noget Saadant, som her er foreslaaet, det maatte saa i ethvert Fald, naar man overlod Skolevese-